

ליל שבת קודש פרשת מטות - מסעי ה'תשס"ד

בליל שבת קודש בסעודה ראשונה דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' א' המדבר מלימוד התורה, עיין שם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל אומר (מוהרא"ש נ"י חזר בקיצור על נקודה אחת שבתורה זו של רביז"ל), עיקר הכנעתו של היצר הרע הוא על ידי התורה שהיא כולה שמותיו של הקדוש ברוך הוא, והתורה היא בחינת וא"ו, כי הלוחות ארכן וי"ו ורחבן וי"ו, והוי"ו הוא צורת מקל, והיא כולה שמותיו של השם יתברך, כי התורה הקדושה מכניע את היצר הרע שרוצה לעשות את האדם משוגע ממש חס ושלום, כי בעל עבירה הוא משוגע, כמו שאמרו חז"ל (סוטה ג:) אין אדם עובר עבירה אלא אם כן נכנס בו רוח שטות, וכמו שהמשוגעים צריכין להכותם ולשום עליהם שמות, כמו כן ממש התורה שעוסקין הוא בחינת מקלות ושמות, שכזה מכין ומכניעין את היצר הרע ומגרשין מן האדם את השגעון והרוח שטות שנכנס בו וכו', עיין שם כל זה בדברי רביז"ל.

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה לימוד תורה הקדושה היא עיקר תקוותו של אדם נגד היצר הרע שרוצה לעשות האדם משוגע ממש, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים (קידושין ל:) אמר הקדוש ברוך הוא בראתי יצר הרע בראתי תורה תבלין כנגדה, כי היצר הרע מכניס באדם רוח שטות עד שגורם לו לחטוא, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים (סוטה ג:) אין אדם חוטא אלא אם כן נכנס בו רוח שטות, ואחר שחוטא הרי מוסף שטות על שטותו, כי עבירה גוררת עבירה (אבות ד), נמצא שהעוונות והתאוות מתגברים עליו ביותר עד שנעשה משוגע ממש רחמנא ליצלן, ועיקר העצה נגד משוגע הוא מקלות ושמות, "מקלות" כדי לאיים עליו ולהפחיד אותו שיעזוב את שטויותיו, כי אפילו שוטה ומשוגע מיוחד ממקל שבוודאי יכאב לו, ו"שמות" כדי לרפאות אותו מכאן ולהבא משטויותיו, וזהו הכח של לימוד תורה הקדושה, כי התורה ניתנה בצורת מקל, כי הלוחות היו ארכן וי"ו ורחבן וי"ו שהוא צורת מקל, וכן ששה סדרי משנה שהם ו' סדרים, הם כמו מקל, ומאד מסוגלים לגרש את השטויות והשיגעונות מן האדם, ולכן אם יעשה לעצמו חק קבוע ללמוד בכל יום כך וכך, התורה יוציא אותו מן הרגלו הרע, אפילו שכבר נתרגל בעבירות חס ושלום, ויזכה לתשובה באמת (שיחות הר"ן סי' י"ט), וכן התורה היא כולה שמותיו

של הקדוש ברוך הוא, כי בכל תיבה ותיבה של התורה יש צירופי שמותיו יתברך באופנים נפלאים, ובכח שמות אלו מתרפא הנפש מתחלואיו ושינויותיו המרובים, נמצא שעיקר עצת האדם נגד היצר הרע, לקרר את אש התאוות הבושרת בקרבנו, הוא לימוד תורה הקדושה, שיתגבר מאד בכל יום ללמוד שיעורים קבועים בכל מקומות התורה, מקרא משנה מדרש גמרא, כי הם עיקר מזונו ומלבושיו בזה העולם, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים (הגיגה י"ד.) ובביתו אין לחם ואין שמלה וכו' שאין בידי לא מקרא לא משנה ולא גמרא וכו', ובעולם הבא יש נשמות רעבות וערומות שצועקין לאוכל למלבושים, וכשמביאין להם אוכל ומלבושים, אומרין, לא לזה אנחנו צריכין, אלא לתורה ולמצוות שהם עיקר המזון והכסות (שיחות הר"ן סי' כ"ג), ולכן אשרי מי שאינו מטעה את עצמו כלל, וחוטף בכל יום לימודים בכל מקומות התורה הקדושה, מקרא משנה גמרא מדרש הלכה ומוסר, היינו שמדקדק בכל יום ללמוד קצת חומש ורש"י מפרשת השבוע, עד שגומר כל הפרשה מדי שבת בשבתו, ומובא מכמה וכמה צדיקים שלימוד חומש ורש"י בכל יום הוא סגולה בדוקה ומנוסה ליראת שמים, והרה"ק רבי ישכר דוב מבעלזע זי"ע אמר, שביום שאדם לומד חומש ורש"י, מובטח בו שלא יחטא, וכן לומד לכל הפחות פרק אחד משניות בכל יום, כי לימוד משניות מסוגל לגרש הרוח שטות כנ"ל, ולטהר את הנשמה, כי משנ"ה אותיות נשמ"ה כמובא, וכן שאר כל הלימודים, ובפרט לימוד מוסר וספרי יראה, שהם מכניסים יראת שמים בלב האדם, ומספרים על ה"חתם סופר" זי"ע, שאמר, שביום שלא למד מוסר הרגיש חסרון גדול בנפשו, ומכל שכן אנחנו כמה אנו צריכין ללמוד ספרי מוסר וספרי יראה בכל יום, ולכן אשרי מי שאינו מטעה את עצמו כלל וחוטף לימודים אלו בכל יום, אז טוב לו בזה ובכא לנצח, אשרי לו ואשרי חלקו.

וקישר מוהרא"ש נ"י את ענין הנ"ל לפרשת השבוע בקשר נורא ונפלא מאד, כי הנה כתיב בפרשת השבוע (במדבר ל"ג) ויסעו ממדבר סיני ויחנו בקברות התאוה, ויסעו מקברות התאוה ויחנו בחצרות, ויש לומר שמרומו בפסוקים אלו את דברי רביז"ל הנ"ל, ויסעו ממדבר סיני, מיד שאדם נוסע ועוזב את מדבר סיני, שהוא מקום קבלת התורה הקדושה, ומתרשל מלימוד התורה חס ושלום, אזי ויחנו בקברות התאוה, הוא נח ומגיע למקום התגברות התאוות, ונקבר על ידם רחמנא ליצלן, וכמו שכתוב (במדבר י"א) ויקרא את שם המקום ההוא קברות התאוה כי שם קבו קברו את העם המתאוים (במדבר י"א), כי בלי כח התורה האדם משתגע מכח היצר הרע והתאוות רעות שעושים אותו משוגע ממש רחמנא ליצלן, והוא נחשב כקבור באדמה, וכמו שכתוב (קהלת ח') ובכך ראיתי רשעים קבורים ובאו, וזהו ויסעו מקברות

התאווה ויחנו בחצרות, חצרות הוא בחינת בית הקברות הנקרא חצר מוות (ברכות י"ח:), כי רשעים בחייהם נקראים מתים, והם נחשבים כמו מתים וקבורים בחייהם, והכל מרוב שגעונו של היצר הרע, אבל כשאדם בורח אל חדרי התורה, ונוסע תמיד אל מדבר סיני לקבל את התורה מחדש, בזה הוא קובר ומכניע כל התאוות רעות, ומגיע אל חצרות בית ה' לשמוח באלקותו יתברך באמת, והשם יתברך יזכינו לעסוק בתורה תמיד, ונזכה להכניע ולבטל את היצר הרע מאתנו לגמרי, עדי נזכה להתדבק בו יתברך באמת, ולהכלל בו לגמרי מעתה ועד עולם אמן ואמן.

בוקר שבת קודש פרשת מטות - מסעי ה'תשס"ד

בשבת קודש בבוקר, בעת קידושא רבא, דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד בסיפורי מעשיות של רביז"ל בהסיפור מחיגר (מעשה ג') דף ע"א, עיין שם.

פתח מוהרא"ש נ"י ואמר, רביז"ל ממשיך לספר, פעם אחת היה חכם אחד, והקיסר מהמדינה היה אפיקורוס גדול, ועשה את כל המדינה לאפיקורסים, כי הכל תלוי בהמלך והמושל, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים (דברים רבה פ' ב' סי' י"א) כל מה שהגדולים עושין הדור עושה וכו', ואם המנהיג איש כשר וירא שמים, אזי כל העם נגררים אחריו ונעשים כשרים כמותו, אבל אם המנהיג הוא כופר ואפיקורוס חס ושלום, אזי עלולים כל העם להיות נגררים אחריו ולהיות אפיקורסים רחמנא ליצלן, כי למנהיג ולמלך יש כח גדול להשפיע על כל העם הן לטוב והן להיפוך.

והלך החכם וקרא את כל בני משפחתו, ענה ואמר להם, הלא אתם רואים שהקיסר הוא אפיקורוס גדול ועשה את כל המדינה לאפיקורסים, וקצת ממשפחתנו עשה גם כן לאפיקורסים, בכך נפרוש אל המדבר כדי שנשאיר בהאמונה בהשם יתברך, והסכימו עמו, כי בשעה שאדם רואה שאנשי העולם נגררים אחר תאות עולם הזה, ותועים בדרכים נבוכים מדרכי האמונה, לפעמים אין עצה רק לפרוש מתוכם לגמרי, ולגור אפילו במדבר כדי שלא ליתפס ברשתם,

וכמבואר ברמב"ם (הלכות דיעות פרק ו') שאם היו כל המדינות שהוא יודעם ושומע שמועתן נוהגים בדרך לא טובה וכו', יצא למערות ולחוחים ולמדברות ואל ינהיג עצמו בדרך הטאים וכו', עיין שם.

ואמר החכם שם (היינו שהזכיר איזה שם מן השמות), והביא אותם אל המדבר, כי שיש שם של קפיצת הדרך, שעל ידה מגיעים הצדיקים במהירות רב ממקום למקום בעת הצורך.

ולא הוטב בעיניו אותו מדבר, ואמר שם ונשא אותם אל מדבר אחר, ולא הוטב בעיניו גם כן, ואמר עוד שם והביא אותם אל מדבר אחר, והוטב בעיניו, כי לא בכל מקום האדם זוכה להצליח בכל עסקיו ובכל עניניו, ויש מקומות שגורמים לחטא חס ושלום, וכמו שמצינו בפרשת השבוע (פרשת מסעי) בנסיעות בני ישראל במדבר, שהיו מקומות שחטאו והיה להם כשלוף, כמו קברות התאוה וכו', אבל מה מצעדי גבר כוננו, שמן השמים מוליכין את האדם ממקום למקום לתקן שם מה שצריך לתקן, ואחר כך לנסוע משם הלאה, וכמו שהיו בכל המ"ב מסעות במדבר, שנסעו דרך מקום נחש שרף ועקרב וצמאון וכו', שהם הקליפות והסטרא אחרא, וחנו ונסעו על פי ה', עד שהגיעו אל המנוחה ואל הנחלה על פי רצונו יתברך, כי לפעמים צריכין להיטלטל ממקום למקום עד שמוצאים מקום מוכשר לעבודת ה'.

ואותו המדבר היתה סמוכה אל השני אלף הרים, היינו אל השני אלף הרים של מקום השדים והקליפות, שהם מחוץ ממחנה דקדושה, כי מחנה דקדושה הם האלפיים אמה של תחום שבת, שבתוכם האדם יכול להתקרב אל הקדושה ולמצוא אלקותו יתברך, כי עיקר כל ההשפעות של האדם ברוחניות ובגשמיות נמשכים משבת קודש, וכמו שכתוב בזוהר (יתרו פ"ח). כל ברכאן דלעילא ותתא ביומא שביעא תליין, וכן (שם) מיניה מתברכין כל שיתא יומין, ועל ידי שמירת שבת יש לאדם עשירות ברוחניות ובגשמיות, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים (ירושלמי ברכות י"ט): ברכת ה' היא תעשיר זו ברכת שבת, כי בשבת נשפע על האדם הארה יתירה של אמונה, ומן האמונה נמשך על האדם כל הברכות שבעולם, אשרי הזוכה לשמור שבת כראוי.

ועשה עיגול סביבותם שלא יוכל שום אחד להתקרב אליהם, העיגול הוא האמונה הקדושה, שעליה נאמר (תהלים פ"ט) ואמונתך סביבותיך, וכשאדם מסובב עם אמונה לא יוכל להתקרב אליו שום מזיק או שד, כי כל שליטות הקליפות והחיצונים הם

רק במי שנחלש אצלו האמונה הקדושה, ואז הם מוצאים מקום ליכנס אצלו, אבל מי שחזק מאד באמונה אינו מפחד מהם כלל, וכמו שמובא בגמרא (חולין י:) על רבי חנינא בן דוסא, שרצתה אשה לעשות לו כישוף, ואמר "אין עוד מלכדו" ונתבטל הכישוף.

ויש אילן, שאם היה אותו האילן נשקה לא היה נשאר ממנו (היינו מן השדים) כלום, האילן הוא הנשמה של איש הישראלי, שעליו נאמר (דברים כ) כי האדם עץ השדה, והאדם נברא בזה העולם ליעשות אילן רב עם ענפים ועליו ופירות בלי שיעור, ולהאיר אור אלקותו יתברך בכל העולם כולו, ואם היו משקים את האילן הקדוש הזה עם מים כראוי, היינו עם התורה הקדושה, כי אין מים אלא תורה (בבא קמא פ"ב.), בוודאי היו כלין כל הקליפות לגמרי, כי אם הנשמה זוכה לקנות לעצמה דברי תורה וללמוד תורה לשמה, הרי זוכה לדברים הרבה (אבות פרק ו'), ויש בכוחו להוריד את השכינה בארץ, ולכלות כל הקליפות לגמרי.

על כן עומדים יום ולילה מאתנו שחופרים ואינם מניחים מים להאילן, כי זהו עיקר עבודת הסטרא אחרא, למנוע את האדם מלימוד התורה, ועל ידי זה כבר תופס אותו ברשתו ועושה עמו כרצונו, כי מיד שאדם בטל מדברי תורה, ולבו פנוי מן החכמה, הרי יש מקום לכל הדמיונות של הסטרא אחרא ליכנס בו, והוא עלול להיות מסור בידם חס ושלום.

ושאל אותו, למה עומדים יום ולילה, כיון שחופרים פעם אחת למנוע המים די? השיב לו, שיש בינינו מדברים, ואלו המדברים הולכים ועושים מחלוקת בין מלך זה למלך אחר, ועל ידי זה נעשה מלחמה, ועל ידי זה נעשה רעידת הארץ, ונופלת האדמה שסביבות החפירה ויוכל לבוא מים להאילן, על כן עומדים תמיד לחפור כנ"ל, כי גם אצל הסטרא אחרא והשדים יש מדברים ובעלי לשון הרע שהולכים ועושים מחלוקת ומריבות בין מלך זה למלך אחר, וגורמים חורבן העולם ורעידת האדמה, ומהם נלמדין גם לאנשי עולם הזה, שאין דבר שנוי כמו המחלוקת, שאנשים של מנהיג זה הולכים ומדברים על מנהיג אחר, ועושים מריבות ומחלוקת ביניהם עד שגורמים מלחמות ורעידת האדמה שהוא חורבן העולם, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים (יומא ט:) שלא חרבה בית שני אלא מחמת שנאת חנם.

וכשנעשה מלך בינינו עושים לפניו כל הליצנות ושמחים, זה מתלווץ איך הזיק תינוק והיולדת מתאבלת עליו, וזה מראה ליצנות אחרות, וכן כמה מיני ליצנות, כי

זה עיקר פעולות השדים והרוחות רעות, לעשות ליצנות מכל דבר, ולהתפאר איך שהזיקו אנשים, וגרמו צער ואבילות לבני אדם, ואדם שעוסק בליצנות וגם מתפאר איך שהזיק לאנשים אחרים וגרם להם צער, להוי ידוע שמתדבק בו השדים והרוחות רעות, וצריכין להישמר ממנו מאד.

וכשהמלך בא בתוך השמחה הוא הולך ומטייל עם שרי מלוכה שלו, ומנסה עצמו לעקור האילן, כי אם לא היה האילן כלל היה טוב לנו מאד, ומחזק לבו מאד כדי לעקור האילן כולו, וכשבא אל האילן אזי האילן צועק מאד, ואזי נופל עליו פחד וחוזר לאחוריו, כי הסטרא אחרא עושה כל מה שביכולתו לעקור את האילן הנפלא שהוא נשמת ישראל הקדושים, כי בודאי היה טוב להסטרא אחרא אם לא היה האילן נמצא כלל חס ושלום, אבל כשבא לעקור את האילן, הנשמה צועקת מיד אל הקדוש ברוך הוא, ונופל עליו פחד גדול וחוזר לאחוריו.

פעם אחת נעשה מלך חדש ביניהם, ועשו לפניו ליצנות גדולות כנ"ל, ובא בשמחה גדולה ועשה לעצמו אבירות לב מאד, ואמר לעקור את האילן כולו לגמרי, ויצא לטייל עם שריו, וחזק לבו מאד ורץ לעקור האילן לגמרי, וכשבא אליו נתן קול גדול ונפל עליו פחד, וחזר לאחוריו ובא בכעס גדול, וחזר והיה הולך, בתוך כך נסתכל וראה בני אדם יושבים (היינו הכת אנשים של החכם הנ"ל), ושלא איזה אנשים מאנשיו לעשות להם כראוי כדרכם תמיד (היינו שזה המלך שלח להזיקם כדרכם), וכיון שראו אותם אותה המשפחה של שני אדם הנ"ל נפל עליהם פחד, ואחר להם הזקן הנ"ל, אל תפחדו, כי החכם והצדיק האמת הדבוק בו יתברך בדביקות אמיתית, אינו מפחד כלל מכח השדים והרוחות רעות, כי הוא נסתר תחת צל כנפיו יתברך, בבחינת (ישעיה נ"א) ובצל ידי כסיתך, והוא מלמד את אנשיו ומקורביו שלא יפחדו כלל, רק יתחזקו באמונה יתירה, ועל ידי זה לא יגע אליהם כל רע.

וכשנתקרבו השדים לשם לא היו יכולים להתקרב אליהם מחמת העיגול הנ"ל שהיה סביבותם, כי העיגול של אמונה שומר האדם מכל רע, ואין שום דבר מזיק יכול להתקרב אליו כלל.

ושלא שלוחים אחרים ולא היו יכולים גם כן, ובא בכעס גדול והלך בעצמו, ולא היה יכול גם הוא לקרב אליהם, וביקש מהזקן שיניחנו ליכנס לשם, ואמר לו, מאחר שאתה מבקש אניח אותך ליכנס, אבל אין דרך שילך המלך יחידי, ואניח אותך עם עוד אחד ליכנס, ופתח להם פתח ונכנסו, וחזר וסגר העיגול, כי כח של החכם

והצדיק האמת כל כך גדול, עד שאינו מפחד אפילו מהמלך של השדים שיכנס בתחומו, וכמו שמצינו אצל שלמה המלך, שעסק עם אשמדאי מלך השדים (גיטין ס"ה.), כי תיכף ומיד הוא סוגר עליו העיגול של אמונה, ואז לא די שלא יכול להזיק לו כלום, אלא גם מהפך אותו אל הקדושה, ומוציא ממנו ניצוצות קדושות שגול, בבחינת (איוב כ') חיל בלע ויקיאנו, והקטיגור נעשה סניגור, והסטרא אחרא מוסר לו סודות נסתרות של הבריאה.

אמר המלך להזקן, איך אתה בא לישיב על המקום שלנו? אמר לו, מפני מה הוא מקומך? הוא מקום שלי, כי הצדיק שנכלל בו יתברך לגמרי, הוא למעלה מן המקום (ליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' ס"א), והשם יתברך נקרא "מקום" על שם שהוא מקומו של עולם, ואין העולם מקומו, וכשיש לאדם לב ישראלי, אין שייך אצלו מקום כלל, כי הוא מוציא אלקותו יתברך בכל מקום ממש (ליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' נ"ו), וכל המקומות נכללות בו.

אמר לו, אין אתה מתיירא ממני? השיב לו, לאו! אמר לו, אין אתה מתיירא? ופשט עצמו ונעשה גדול מאד עד השמים, ורצה לבלעו, אמר הזקן, אף על פי כן איני מתיירא כלל, אך אם אני רוצה, תהיה אתה מתיירא ממני, כי הצדיק האמת הרבוק בו יתברך בדביקות אמיתי, אינו מפחד כלל אפילו ממלך השדים, ואפילו שפושט עצמו ונעשה גדול עד השמים, אינו מתפעל ממנו כלום, כי כן דרך הסטרא אחרא לעשות עצמו גדול עד לשמים, ולהתלבש בכל מיני אנשים גדולים, ולעשות גדולות ונוראות, אבל החכם האמת רואה תיכף ומיד כל השקר שלו, ואז אדרבה, הוא מפיל עליו פחד גדול.

והלך והתפלל קצת ונעשה עב וענן גדול והיו רעמים גדולים, והרעם הורג אותם, ונהרגו כל השרי מלוכה שלו שהיו עמו, ולא נשארו כי אם הוא עם האחד שהיה עמו שם בתוך העיגול, וביקש אותו שיפסוק הרעם, ופסק, כי הצדיק, כשהולך ומתפלל אפילו "קצת", כבר נעשה עננים ורעמים גדולים, והורג את הקליפות, כי מהקול שאדם מוציא בכח תפילתו, מזה נעשה רעמים, ולא נבראו רעמים אלא לפשט עקמומיות שבלב (ברכות נ"ט.), היינו לגרש השדים והרוחות רעות משם, שהם מעקמים את לבו בכל מיני שאלות וקושיות עליו יתברך, ובכח התפילה הוא הורג כל הקליפות והסטרא אחרא (ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ה'), ולכן אשרי הזוכה לעסוק בתפילה תמיד, כי בזה הוא חגור עם כלי זיין עצום נגד כל השדים והרוחות רעות,

ולא יוכלו לגשת אליו כלל, והשם יתברך יזכינו לעסוק בתפילה כל ימי חיינו, עדי נזכה לראות בישעותן של ישראל במהרה בימינו אמן ואמן.

סעודה שלישית פרשת מטות מסעי ה'תשס"ד

בסעודה שלישית, סעודת רעווא דרעווין, דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' ס"ב המדבר מאלה מסעי בני ישראל, עיין שם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל אומר, כתיב (במדבר ל"ג) "אלה מסעי בני ישראל" (עיין בליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' מ' בשם ס' עשרה מאמרות) שמסעי בני ישראל, דהינו הנסיעות שבני ישראל נוסעין ממקום למקום, הם מכפרין על אלה אלקיך ישראל, הינו על פגם עבודה-זרה, כי אפילו כשאין עובדין עבודה-זרה, יש פגם עבודה-זרה, כי קלקול האמונה היא גם-כן בחינת עבודה-זרה, וכמו שמובא (בשם הבעל-שם-טוב) על פסוק (דברים י"א): "וסרתם ועבדתם אלקים אחרים", שתיכף כשסרים מהשם יתברך, הוא בחינת עבודה-זרה, ועל-ידי הנסיעות של ישראל נתכפר, 'וכל זמן שיש עבודה-זרה בעולם, חרוץ-אף בעולם' (ספרי, פרשת ראה והובא בפרש"י שם), נמצא כשנתכפר פגם עבודה-זרה כנ"ל, נמתק החרוץ-אף, ונמשך רחמנות, ועיקר רחמנות הוא בבחינת (בראשית מ"ג): "ואל שדי יתן לכם רחמים"- 'לכם' דיקא, היינו שהשם יתברך יתן לנו הרחמנות, שימסור את הרחמנות בידינו, כי אצלו יתברך יכול להיות, שגם החולאת הקשה וכל היסורין הם הרחמנות שלו, כי בודאי כל מה שהשם יתברך עושה להאדם, אפילו יסורין קשים, הכל הוא רק רחמנות, אבל אנו מבקשים, שיתן וימסור בידינו את הרחמנות, כי אין אנו מבינים הרחמנות שלו, וגם אין אנו יכולין לקבל אותו הרחמנות שלו הנ"ל, רק שהשם יתברך יתן בידינו את הרחמנות, שאנחנו בעצמנו נרחם עלינו, ואצלנו הרחמנות בפשיטות, להתרפא מן החולי וכיוצא בזה, ישראל - ראשי-תבות: א'ל ש'די י'תן ל'כם ר'חמים, כנ"ל, כי הרחמנות נעשה על-ידי מסעי בני ישראל כנ"ל, עד כאן לשון רביז"ל.

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה רביז"ל מגלה לנו בתורה זו את סוד הגלות וסוד הגאולה, ואיך הנסיעות והטלטולים של עם ישראל בכל מדינות העולם, סוף כל סוף יביא אותם אל הגאולה השלימה, כי הנה מובא במדרש שאלה מסעי בני ישראל הם מכפרין על אלה אלהיך ישראל, היינו על פגם עבודה זרה וקילקול האמונה, כי כל קילקול האמונה, אפילו בכל שהוא, הוא פגם עבודה זרה חס ושלום, וכמאמר הבעל שם טוב הקדוש זי"ע, על הפסוק (דברים י"א) וסרתם ועבדתם אלהים אחרים, שמיד שיש "וסרתם", שסרים אפילו במקצת מדביקות הבורא יתברך שמו, זה כבר "ועבדתם אלהים אחרים", כי אין שום מציאות בלעדו יתברך כלל, וצריכין לדבק עצמו אל השם יתברך בכל נימי נפשו ולבבו, והאמונה הקדושה צריכה להתפשט בכל האיברים ולא רק בלב לבד, בבחינת ויהי "ידיו" אמונה וגו', שיהיה האמונה בהידים ובכל האיברים (ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' צ"א), ולכן תיכף ומיד שמסיחים דעת מדביקות הבורא יתברך שמו, ונופלין מן האמונה באיזה בחינה שיהיה, ושואלין איזה שאלה על הנהגת הבורא יתברך שמו, "למה עובר עלי דבר זה?", זה נחשב כפגם של עבודה זרה חס ושלום, שעושה ישות מאיזה דבר חוץ מאמתית מציאותו יתברך, וזה גורם כעס וחרון אף חס ושלום, כי מאיפוא בא כעס וחרון אף לאדם? כשאינו מוצא את השם יתברך במה שעובר עליו, וחושב שזה טבע מקרה ומזל, או שגרם הרעה לעצמו, ומחמת זה הוא בכעס וברוגז, ושואל, "למה עובר עלי כך?", למה הייתי בטלן כזה לגרום רעה כזו לעצמי?", אבל תיכף ומיד שאדם מדבק עצמו לגמרי בו יתברך, ומכניס בעצמו גילוי וזיכוך האמונה, אזי נמשך עליו רחמנות וחסדים גדולים, כי יודע היטיב, שכל מה שעובר עליו זהו רק לטובתו הנצחית, לכפרת עוונותיו ולזכותו לעולם הבא, ולכן אינו מהרהר אחר מדותיו יתברך כלל, רק מקבל כל הבא עליו באהבה, וחי חיים טובים ומתוקים באמת.

והנה המציאות הוא שאנחנו בני אדם, בשר ודם קרוצים מחומר, וקשה מאד להיות נשמרים מכל שמץ ומשהו של שאלה וקושיא על מה שעובר עלינו, וכמו שכתוב (משלי ב') מי יאמר זכיתי לבי טיהרתי מחטאתי, וכתיב (קהלת ז') כי אין אדם צדיק בארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא, כי בעל כרחו עובר על האדם כל מיני צרות ויסורים, משברים וגלים, הן מעצמו הן ממשפחתו והן מאחרים, והם שוברים את לבבו מאד, ונכנס בו שאלה וקושיא כלשהו "למה עובר עלי כך?", אם כן מהו התיקון לזה? אבל זהו הסוד שמוסר לנו רביז"ל כאן, שאלה מסעי בני ישראל הוא תיקון על אלה אלהיך ישראל, כי מה היה פגם של "אלה אלהיך ישראל", שעשו ישות ומציאות מאיזה דבר חוץ מאמתת מציאותו יתברך, כי משה רבינו גילה ופירסם להם

אלקותו יתברך, איך שאין שום מציאות בלעדו יתברך כלל, בבחינת (דברים ד) אתה הראת לדעת כי הוי"ה הוא האלהים אין עוד מלבדו, אבל תיכף ומיד שנעלמה מהם איה משה רבינו, ביקשו לעשות עגל זהב שינהיג אותם, ומבואר בדברי רביז"ל (ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ס"ב) שעיקר פגם חטא העגל הוא כשעושה מן הסיבות עיקר, היינו שמאמין שהפרנסה הוא מהשם יתברך, אבל חושב שרק על ידי סיבה זאת יהיה לו פרנסה, וכן מאמין שהרפואות הם מהשם יתברך, אבל נרמה לו שרק על ידי רופא פלוני או סם פלוני יהיה לו רפואה, ובאמת הוא יתברך סיבות כל הסבות, ויכול לפרנס ולרפאות את האדם בכל דבר ובכל ענין, ולכן אסור לעשות מן הסיבה עיקר כלל, רק לשים כל בטחונו ואמונתו בהשם יתברך, ואז בוודאי יהיה לו כל הצטרכותו תמיד, ולא יחסר לו שום דבר כלל, ולכן כנגד זה שפגם ב"אלה אלהיך ישראל", עיקר התיקון שלו הוא על ידי "אלה מסעי בני ישראל", היינו טיילטול ונסיעות דרכים, כי תיכף ומיד שאדם יוצא מתוך כותלי ביתו ומן הד' אמות שלו, הוא מתחיל לראות איך השם יתברך נמצא אתו, ועדיין מתנהג עמו ברחמים וחסדים גדולים, וכמבואר בדברי רביז"ל (ספר המדות אות דרך חלק ב' סי' ד') שעל ידי נסיעת הדרכים האדם נעשה מבין עיין שם, כי רואה מה שעובר על אנשים בזה העולם, ואיך על ידי שאין להם אמונה יש להם חיים מרים ומרורים מאד, ונותן שבה והודאה להשם יתברך שתהלה לאל יש לו אמונה בה' ובצדיקו האמיתיים, ובזה מחיה עצמו מאד, ולכן מבואר בזוהר (בראשית מ"ט:) שבשעה שאדם יוצא לדרך ומתפלל תפלת הדרך, השכינה מקדמתו, כי כל זמן שהוא בבית, השכינה שורה בביתו על ידי אשתו, שהיא עקרת הבית, וכשיוצא לדרך השכינה מקדמתו והולכת לפניו, וכשאדם נוסע בדרכים באופן זה, היינו שמסתכל בעולם ללמוד לימודי אלקותו יתברך, ואיך להחזיק מעמד בכל מה שעובר עליו, על ידי זה מקבל תיקון גמור למה שפגם בימים הקודמים בפגם "אלה אלהיך ישראל", כי עכשיו על ידי "אלה מסעי בני ישראל", שנוסע בדרכים ללמוד לימודי האמונה, וכן לדבר עם בני אדם דיבורי אמונה ויראת שמים בכל מקום בואו, על ידי נתקן כל פגם של עבודה זרה וקילקול האמונה, ונמשך עליו רחמנות וחסדים.

ואמר מוהרא"ש נ"י, שלכן מצינו דבר פלא, שבכל פעם שהיה איזה פגם דק כל שהוא בענין האמונה, ושאלו אפילו אבות העולם איזה וקושיא על הנהגותיו יתברך, תיכף ומיד נגזרה גזירה של גלות וטלטול, וכמו שהיה אצל אברהם אבינו, שהוא היה ראש למאמינים, כי הוא גילה ופירסם השכינה הקדושה בארץ, וכמבואר בדברי חכמינו הקדושים (מובא ברש"י בראשית כ"ד ז') שעד אברהם היה הקדוש ברוך הוא נקרא "אלהי השמים", וכשבא אברהם נקרא גם "אלהי הארץ", כי

אברהם אבינו השכין את השכינה בארץ, וגילה לכל הבריות שהוא יתברך נמצא אתנו כאן על הארץ, ולכן נעשה שותף כביכול עם הקדוש ברוך הוא במעשה בראשית, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים (בראשית רבה פ' מ"ג סי' ז') אמר הקדוש ברוך הוא לאברהם מעלה אני עליך כאילו אתה שותף עמי בברייתו של עולם, אבל תיכף ומיד ששאל (בראשית ט"ו) ה' אלהים במה אדע כי אירשנה, שהיה לו איזה שאלה כל שהוא על ירושת הארץ, תיכף ומיד נגזרה עליו גזירת מילטול הד' גליות, וכמו שכתוב (שם) והנה אימה חשיכה גדולה נופלת עליו וגו', ודרשו חכמינו הקדושים (בראשית רבה מ"ד סי' י"ז) אימה זו בכל וכו', כי אם יש איזה פגם כל שהוא באמונה, צריכין מילטול ונסיעות דרכים לכפר ולחזור למצוא את האמונה שנחסר לו, וכן מצינו אצל משה רבינו עליו השלום, שהוריד את השכינה והתורה לעם ישראל, והוא גילה ופירסם אלקותו יתברך כל ימי חייו, אבל בשעה ששאל (שמות ה') למה הרעות לעם הזה למה זה שלחתי וגו', שגם שאלה זו היתה רק מחמת עוצם אהבתו לנשמות ישראל, שלא היה יכול לראות בצערם ושעבודם במצרים, אף על פי כן נאמר לו, עתה תראה אשר אעשה לפרעה וגו', ואמרו חכמינו הקדושים (מוכא שם ברש"י), העשוי לפרעה תראה, ולא העשוי למלכי ז' אומות כשאביאם לארץ, שתהיה בגלות עמהם ארבעים שנה בנסיעתם במדבר, אבל לא תכנס עמהם לארץ ישראל, כי מחמת פגם דק ושאלה כל שהוא על הנהגותיו יתברך, היה צריך להיטלטל עמהם במדבר, ולחזור ולפרסם להם אמתית מציאותו יתברך בכל נסיעה וחניה, ועל ידי זה נתתקן תיקון האמונה בשלימות.

וזהו (במדבר ל"ג) אלה מסעי בני ישראל אשר יצאו מארץ מצרים לצבאותם ביד משה ואהרן, וכתבו המקובלים שראשי תיבות א'לה מ'סעי ב'ני י'שראל, מרמזים על הד' גליות, א'דום מ'די ב'בל י'ון, כי תכלית כל המסעות של נשמות ישראל במילטול ובגלות בין העכו"ם, הם בכדי לחזור ולגלות האמונה הקדושה בכל העולם כולו, שזהו אלה מסעי בני ישראל אשר יצאו מארץ מצרים לצבאותם, היינו שתכלית הנסיעות היו להוציא אותם מארץ מצרים שהוא מיצר ים החכמה, מיצרי המוחין, ולהביא אותם אל גילוי האמונה הקדושה, שזהו "לצבאותם" היינו להשרות אצלם השכינה הקדושה הנקראת צבאות (עי' בפ' האורח החיים הקדוש פסוק זה) ושיגלו ויפרסמו את אמתת מציאותו יתברך בכל העולם, והכל "ביד משה ואהרן" היינו על ידי צדיקי הדור שהם מגלים ומפרסמים את האמונה הקדושה לכל הדור, כי איתפשטותא דמשה בכל דור ודור (תיקוני זוהר תיקון ס"ט), שכוחו של משה רבינו נמצא בכל מנהיגי הדור, וכן על קדושת אהרן הכהן אמרו חכמינו הקדושים (אבות א'), הוי מתלמידיו של אהרן אוהב שלום ורודף שלום וכו', היינו לגלות שמו של הקדוש ברוך הוא

בעולם, שהוא יתברך נקרא שלום (שבת י:), והשם יתברך יזכינו להגיע אל שלימות
האמונה בכל בחינותיה, ונזכה לצאת מן הגלות לגמרי, ולראות בביאת משיח
צדקינו ובבנין בית מקדשינו במהרה בימינו אמן ואמן.

